

Epilänharju

Tampereen Epilä

KIINTEISTÖLOMAKE

Kylä/Kaup.osa:	Epilänharju	Kiinteistö id	156
Kunta	Tampere	Kiinteistötunnus	Ei ole
		Alue	0
		Peruskartta	
Aluetyyppi	puisto	Itäkoord	0
Kohdetyyppi	rakennelma	Pohjoiskoord	0
Hist. tilatyyppe	tontti	Rak lkm	1
Nykyinen tilatyyppe	tontti	Inventoitu	1

Kuvaus

Rakennelmat betonisina ja ränsistyneinä luovat ihmisille kuvan enemmänkin armeijan rakenteista, kuin " Roomalaisesta kylpylästä ".
Tontilla yhä havaittavissa jälkiä kuuluisasta " Porrastetusta puutarhasta ", jonka eri portaissa kasvatettiin kaalista pähkinäpensaisiin alkaen erilaisia lajikkeita.
Tienoolla kulkee useita polkuja, jotka ovat muodostuneet eri aikakausina.
Saarekkeella varustettu lampi on kivetty luonnonkivillä ympäri.
Saareen johtaa luonnonkivistä tehty polku Porin radan puolelta.
Lännessä on perunamaasta nostetuista kivistä tehty puhujan- ja laulupönttö.

Historia

Etelässä Porin rata on otettu käyttöön vuonna 1895, saanut lisäraiteen 1926.
Idässä Lielahden kaasuvoimalan nimen kaavamuutoksella saaneen voimalan rakennustyöt tapahtuivat 1985-87.
Harju on toiminut sotänäyttämönä 1918 Punakapinassa sekä 1939-44 sodissa.
Kylpylän pohjoispuolelta on kulkenut Ruminpundari-tie, jota pitkin aina Teiskon suunnilta veneillä tuodut vainajat kannettiin Lielahden Hiedan satamasta Epilän harjun yli kirkkomaahan.
Ruminpundarista on yhä jälkiä olemassa.
Kantajat olivat " ruumiinpuntareita ", josta tie on saanut nimensä..
Itse kylpylä sai alkunsa Porin radan rakentamisen aikoihin harjun notkelmaan syntyneestä vesilammikosta.
Tästä Sixtus Syrjänen sai vaimonsa Selman kanssa idean rakentaa kylpylä.
Kylpylää rakensi 10 miestä, joita Sixtus ei halunnut laittaa kilometritehtaalte yleismaailmallisen pulavuosien saavuttua Epiläänkin.
Rakentaminen tapahtui 1930-luvun aikana, noin vuodesta 1934 alkaen Sahanterällä alkoi vaurastumisen aika, tällöin laajennettiin huomattavasti tehdasrakennuksia.

Ympäristö ja pihapiiri

Tontilla lännessä on yhä tallella Syrjäsen Rauhalinna - huvilan pihapiirin junallevilkut paikka sekä kylpylään johtanut betoninen kaarisilta.

Kaava

pvm

Suojelu Tutkitaan parasta aikaa eri virkatahoilla

Kirjalliset lähteet Epilä eilen, Eläköön Epilä, Sanomalehti-artikkelit

Suulliset lähteet Seija Marjamäki, Rauni, Taru ja Satu Syrjänen.

RAKENNUS 0

Kiinteistö		Rno	ei ole
Rakennustyyppi	muu kiinteä rakenne	Rakennus id	230
Nykyinen käyttö	ei käytössä	Korjausvuodet	
Alkuperäinen käyttö	vapaa-aika	Kerrosluke	2
Suunnittelija	Sixtus S. Syrjänen	Pohjakaava	
Signeeraus/vuosil	Ei piirustuksia	Perustus	Betoni-luonnonkivi
Rakentamisaika		Runko	Betoni
Rak.vuosi		Vuoraus	Betoni
Rak.vuosikymmen	1930	Katemateriaali	Betonivalu
Rak.vuosisata		Katon muoto	Tasa
Rungon muoto		Kuisti	
Ullakko ☐	Kellari ☐	Kuistin kattomuoto	

Kuvaus ja historia

Rakenteet tavoittelevat jossain määrin Roomalaisia muotoja ja tyyliuuntauksia, josta on nimensä "Roomalainen kylpylä" saanut.

Harjun pohjoisrinteessä on itse varsinainen kylpylärakennus puolipyöreätä muotoa tavoittelevine julkisivuineen.

Katos- osan alla huomio kiinnittyy holvikaarelliseen oviaukkoon, joka on rakennustöiden loppuvaiheessa pengerretty pulterikivillä umpeen.

Tornimaisessa osassa sijaitsevan saunan ikkunana on kahdeksankulmainen puikkuna.

Saunasta nousee teräksinen savuputki vessana toimineen yläosan katolle.

Muita rakennelmia tontilla edustavat Rauhalinnaan johtanut maanalainen käytävä sekä idässä, kaasuvoimalaa vastapäätä kulkeva porrastettu betonimuuri.

Porrastettua betonimuuria kulkee myös Porin radan suuntaisesti etelässä.

Radan ja harjun välissä puolestaan on hyväkuntoisena puolikaaren muotoinen yksitasoinen betonimuuri.

Kulttuurihistoriallinen arvo

Rakennushistoriallinen	rakennustekninen
Historiallinen	Henk. ja teollisuush.
Ympäristöarvo	
Arvojen perustelu	Suomen oloissa täysin uniikki rakennuskokonaisuus. Paikallisten silmäterä.

Kunto	Huono
Tallentaja	Janne Joki
Lisätietoja	

28.1.2003

RAKENNUS 0

Kiinteistö	156	Rno	
Rakennustyyppi	muu rakennus	Rakennus id	230
Nykyinen käyttö	ei käytössä	Korjausvuodet	
Alkuperäinen käyttö	kokoontuminen	Kerrosluke	2
Suunnittelija	Sähkö- ja koneteknikko	Pohjakaava	
Signeeraus/vuosil	Sixtus Simon Syrjänen	Perustus	Betoni - valettu
Rakentamisaika		Runko	Betoni
Rak.vuosi		Vuoraus	Betoni
Rak.vuosikymmen	1930	Katemateriaali	Betonivalu
Rak.vuosisata		Katon muoto	Tasa
Rungon muoto		Kuisti	
Ullakko ☐	Kellari ☐	Kuistin kattomuoto	

Kuvaus ja historia

Katso kiinteistölomake

Rakennelma on ollut Syjästen käytössä eri vuosikymmeninä, Sixtus Syrjänen vietti hopeahääpäivänsä täällä.

Vaimo ja tytär ihanina keijuina tarjoilivat porrastetun puutarhan antimia ja juotavaa.

Syrjäsen suku oli musikaalista, niinpä täällä järjestettiin erilaisia laulujuhlia.

Taru ja Satu Syrjänen kesätöinä raivasivat vesakkoa kylpylässä 1960-70- lukujen taitteessa.

Samana aikakauden valokuvassa rakennelma on vielä ehjä, tämän päivän tilanteeseen on tultu tahallisesti rikkomalla rakenteita, ei materiaali- tai suunnitteluvirheen takia.

Kulttuurihistoriallinen arvo

Rakennushistoriallinen arkkitehtoninen

Historiallinen sosiaalihistoria

Ympäristöarvo

Arvojen perustelu

Kunto Huono

Tallentaja Janne Joki

Lisätietoja 29.1.2003